

Arbeids- og
inkluderingsdepartementet

Høringsnotat

Forslag om et rådgivende utvalg – opptak av nye yrkessykdommer i forskrift om yrkessykdommer

2. mars 2026

Høringsfrist: 2. juni 2026

Saksnummer: 26/1064

1 Innledning og bakgrunn

Som ledd i Regjeringens plan for Norge (2025–29) om et modernisert og rettferdig yrkesskaderegelverket, sender Arbeids- og inkluderingsdepartementet med dette på høring en forskrift om oppretting av et utvalg (yrkessykdomsutvalg) som regelmessig skal gi råd til departementet om nye sykdommer som bør tas inn på listen over sykdommer som kan gi grunnlag for yrkesskadetrygd og yrkesskadeerstatning.

Ved lov 10. juni 2025 nr. 30 om endringer i folketrygdloven (yrkessykdom og elektroniske melding av yrkesskade), fikk folketrygdloven § 13-4 et nytt femte ledd. Bestemmelsen skal sikre regelmessige revisjon av forskriften (listen) over sykdommer som skal likestilles med yrkesskade. Et utvalg skal gi råd til departementet om nye sykdommer som bør tas inn på listen. Departementet viser til Prop. 134 L (2024–2025), Innst. 346 L (2024–2025), lovvedtak 75 (2024–2025) og kgl. res. 29. august 2027 nr. 1743. Bestemmelsen, som ble satt i kraft 1. januar 2026, lyder:

«Departementet oppretter et rådgivende yrkessykdomsutvalg som regelmessig skal vurdere hvilke sykdommer som bør likestilles med yrkesskade og inkluderes i forskrift gitt i medhold av første ledd andre punktum. Departementet oppnevner utvalgets leder, medlemmer og varamedlemmer. Departementet gir forskrift om utvalgets sammensetning og øvrige oppgaver.»

I proposisjonen, og i forbindelse med stortingsbehandlingen, ble det lagt vekt på at det i dag ikke foretas noen regelmessig gjennomgang av yrkessykdomslisten. Departementet kan endre forskriften, men det gjøres sjelden. Når den først endres, er det gjerne som svar på akutte utfordringer som smittsomme sykdommer, senest i april 2020 der covid-19 med alvorlige komplikasjoner ble inkludert.

Det ble vist til at partene i arbeidslivet ved flere anledninger har etterlyst muligheten for å kunne spille en mer offensiv rolle på yrkessykdomsområdet.

Betydningen av å legge til rette for fleksibilitet i yrkessykdomsregelverket, slik at endringer i arbeidslivet raskere kan fanges opp, ble også løftet fram. Videre ble det understreket at det er viktig at arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene i fellesskap, og i samarbeid med offentlige myndigheter, samhandler om disse utfordringene. Departementet uttalte videre på at arbeidstaker- og arbeidsgiverorganisasjonene bør delta i yrkessykdomsutvalget, slik at de involveres på en annen måte og i større utstrekning enn i dag. Dette vil imøtekomme partenes ønsker om en tettere samhandling om disse spørsmålene. Utvalget skal også gi råd til departementet om forslaget til en ny yrkessykdomsliste, før denne fastsettes.

Siden dette vil være nybrotsarbeid, mener departementet det vil være hensiktsmessig med en evaluering av ordningen etter to–tre år.

Departementet har ikke identifisert EØS-rettslige forpliktelser eller andre internasjonale forpliktelser forslaget her kan komme i konflikt med.

2 Regjeringens arbeid med et modernisert og rettferdig yrkesskaderegelverk

I Regjeringens plan for Norge (2025–29) heter det at regjeringen er opptatt av å få på plass et modernisert og rettferdig yrkesskaderegelverk, tilpasset dagens arbeidsliv og samfunn, som sikrer den enkelte. Dette er noe blant annet sentrale arbeidstakerorganisasjoner lenge har bedt om.

Modernisering av yrkesskadeordningen, og derigjennom styrking av arbeidstakernes erstatningsrettslige vern, vil skje gjennom å få på plass et regelverk som er bedre tilpasset og som speiler virkeligheten i dagens arbeidsliv, både når det gjelder yrkesskade og yrkessykdom. Det er viktig å legge til rette for fleksibilitet i regelverket og i håndhevelsen av det.

Endringer som er gjennomført eller som skal gjennomføres:

Rådgivende yrkessykdomsutvalg

Fra 1. januar 2026 ble et nytt femte ledd i § 13-4 iverksatt, se Prop. 134 L (2024–2025), Innst. 346 L (2024–2025), lovvedtak 75 (2024–2025) og kgl. res. 29. august 2027 nr. 1743. Bestemmelsen skal bidra til å sikre regelmessige revisjon av forskriften (listen) over sykdommer som skal likestilles med yrkesskade. Et parts sammensatt utvalg skal gi råd til departementet om hvilke nye sykdommer som bør tas inn på listen. Utvalget skal også gi råd til departementet om forslaget til en ny yrkessykdomsliste.

Elektronisk melding av yrkesskade og yrkessykdom til Arbeids- og velferdsetaten

Fram til årsskiftet hadde folketrygdloven en papirbasert melderutine ved yrkesskader og yrkessykdommer. Fra 1. januar 2026 plikter arbeidsgivere og andre i tilsvarende stilling snarest å sende *elektronisk* skademelding til Arbeids- og velferdsetaten når en arbeidstaker osv. blir påført en skade eller sykdom som kan gi rett til yrkesskadedekning.

Sikkerhetsventil i folketrygdloven for sykdommer utenfor yrkessykdomslisten

Selv med en modernisert yrkessykdomsliste, vil det kunne være enkelte sykdommer og eksponeringer som av ulike grunner likevel ikke er tatt inn på listen. Departementet foreslo derfor i Prop 134 L at folketrygdloven fikk en sikkerhetsventil for slike tilfeller. Yrkesskadeforsikringsloven har allerede denne typen unntaksregler. En sikkerhetsventil i folketrygdloven vil kunne bidra til at også sykdommer utenfor listen på nærmere vilkår gir rett til folketrygdens særytelser ved yrkesskade og yrkessykdom.

Folketrygdloven § 13-4 har fått et nytt tredje ledd med en sikkerhetsventil, som settes i kraft 1. januar 2027, se Prop. 134 L (2024–2025), Innst. 346 L (2024–2025), lovvedtak 75 (2024–2025) og kgl. res. 29. august 2027 nr. 1743.

Regler (kriterier) for å ta inn nye sykdommer på yrkessykdomslisten

Det er viktig at sykdommer der kunnskapsgrunnlaget tilsier at de skyldes arbeidet man utfører, kan gi grunnlag for kompensasjon.

Den faglige kunnskapen om arbeid og sykdommer er stadig under utvikling, og det er viktig at dette på egnet måte reflekteres i yrkessykdomslisten. Departementet mener at denne hovedinnretning bør beholdes, noe som taler for at medisinskfaglig kunnskap må tillegges stor vekt. Departementet foreslo derfor i Prop 134 L at det utarbeides regler (kriterier) for å ta nye sykdommer opp på listen.

Folketrygdloven § 13-4 fikk et nytt første ledd andre punktum, som settes i kraft 1. januar 2027, se Prop. 134 L (2024–2025), Innst. 346 L (2024–2025), lovvedtak 75 (2024–2025) og kgl. res. 29. august 2027 nr. 1743. Det følger av bestemmelsen at departementet gir forskrifter om hvilke sykdommer som skal likestilles med yrkesskade, men også hvilke kriterier som skal være styrende for inkludering av nye sykdommer.

Oppfølging av anmodningsvedtak

Stortinget fattet 2. juni 2025 ti anmodningsvedtak på yrkesskadeområdet, vedtak 811 (belastningslidelser), 812 (arbeidsulykke), 813 (yrkessykdomsliste), 814 (yrkessykdomsliste), 815 (bevisbyrde), 816 (arbeidsulykke), 817 (arbeidsulykke), 818 (arbeidsulykke), 819 (yrkessykdomsliste) og 820 (yrkessykdomsliste, hurtigspor). Vedtakene ble fattet i forbindelse med behandlingen av representantforslag 134 S (2024–2025) om et rettferdig yrkesskaderegelverk, jf. Innst. 361 S (2024–2025).

Vedtakene gjelder i hovedsak problemstillinger som allerede inngår i regjeringens arbeid med et moderne og rettferdig arbeidsulykkesbegrep. De svares dels ut i forbindelse med en proposisjon til Stortinget om endringer i arbeidsulykkesbegrepet, dels arbeidet med yrkessykdomslisten og yrkessykdomsutvalget.

Endringsforslag:

Endre arbeidsulykkesbegrepet

At det har skjedd en arbeidsulykke er et nødvendig vilkår for å få godkjent en yrkesskade. Med dagens arbeidsulykkesbegrep vil enkelte kunne oppleve at man ikke får skaden godkjent som yrkesskade fordi man har et risikofylt arbeid.

Et endret arbeidsulykkesbegrep vil derfor kunne være viktig for den enkelte, ikke minst i yrker der arbeidshverdagen er risikofylt. Et endret arbeidsulykkesbegrep skal likevel ikke føre til vesentlig økning i samlet volum av erstatningsutbetalinger.

Departementet sendte 5. september 2025 på høring et forslag om endringer i arbeidsulykkesbegrepet, og høringen ble avsluttet 5. desember. Departementet følger opp høringen, og tar sikte på å legge fram en proposisjon for Stortinget denne våren.

I den forbindelse svares Stortingets fire anmodningsvedtak om arbeidsulykkesbegrepet, ut. Det tas sikte på at et nytt arbeidsulykkesbegrep iverksettes 1. januar 2027.

Ny yrkessykdomsliste

Departementet hadde i 2024 på høring et forslag om en ny yrkessykdomsliste, samt forslag til endringer i folketrygdlovens yrkessykdomsregelverk. Yrkessykdomslisten inneholder sykdommene som på nærmere vilkår kan likestilles med yrkesskade og gi grunnlag for yrkesskadetrygd og yrkesskadeerstatning.

En oppdatert liste er et viktig grep som skal gi arbeidstakerne nødvendig trygghet for å få erstatning for skader de blir påført på jobb. Et godt og rettferdig yrkesskaderregelverk er sentralt i arbeidet med å sikre et velfungerende og trygt arbeidsliv.

Forslaget om en ny yrkessykdomsliste som ble sendt på høring, var basert på at en arbeidsgruppe ved Statens arbeidsmiljøinstitutt (STAMI) foretok en faglig oppdatering av forslaget som Yrkessykdomsutvalget la fram i NOU 2008: 11 Yrkessykdommer.

Departementet følger opp høringen, men også Storingets anmodningvedtak om yrkessykdom. Slik varslet i Prop. 134 L (2024–2025), vil departementet avvente yrkessykdomsutvalgets råd til forslaget om en ny liste, før denne fastsettes. Ambisjonen er at en ny yrkessykdomsliste kan tre i kraft 1. januar 2027.

Faglig veileder til en ny yrkessykdomsliste

De fleste yrkessykdommer utredes ved de arbeidsmedisinske avdelingene ved universitetsklinikkene. Kravene behandles av et sentralisert yrkessykdomskontor i Arbeids- og velferdsetaten. Dette sikrer i utgangspunktet høy faglig kvalitet, likebehandling og effektiv saksbehandling.

En ny yrkessykdomsliste bestående av en rekke ulike sykdommer (diagnoser) og tilhørende eksponeringer, innebærer at både spesialistene som utreder sakene og de som treffer avgjørelsene, likevel kan ha behov for faglig støtte i vurderingene av enkeltsaker. En faglig veileder vil kunne supplere og understøtte yrkessykdomslisten og bruken av den, og dermed bidra til å sikre korrekte avgjørelser. Det legges opp til at veilederen iverksettes parallelt med en ny yrkessykdomsliste.

3 Den tosporede yrkesskadeordningen

3.1 Organisering

Fra 1990 har vi en tosporet yrkesskadeordning; folketrygdens særytelser ved yrkesskader og yrkessykdommer og en obligatorisk yrkesskadeforsikring som pålegger arbeidsgivere å forsikre sine ansatte.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet har ansvaret for folketrygdloven, mens ansvaret for yrkesskadeforsikringsloven ligger i Justis- og beredskapsdepartementet.

Arbeids- og velferdsetaten håndhever yrkesskadetrygden, mens arbeidsgivers forsikringsselskap avgjør krav om yrkesskadeerstatning. Arbeids- og velferdsetaten og arbeidsgivers forsikringsselskap er ikke bundet av hverandres avgjørelser.

I kommunal sektor er det på tariffmessige grunnlag likevel slik at Arbeids- og velferdsetatens yrkesskadevedtak på nærmere vilkår binder forsikringsselskapets avgjørelse i samme sak.

3.2 Gjeldende rett

Yrkesskade er det sentrale rettighetsbegrepet i yrkesskadetrygd og yrkesskadeforsikring. Med yrkesskade menes en personskade, en sykdom eller et dødsfall forårsaket av arbeidsulykke, se folketrygdloven § 13-3 første ledd, jf. andre ledd, og yrkesskadeforsikringsloven § 11 første ledd bokstav a.

Etter begge regelverk kan i tillegg visse yrkessykdommer likestilles med yrkesskade/være dekningsmessig. Det innebærer at også yrkessykdommer kan gi rett til yrkesskadetrygd og yrkesskadeerstatning. De sykdommene dette gjelder er fastsatt i to forskrifter hjemlet i folketrygdloven § 13-4 andre ledd andre punktum, jf. forskrifter 11. mars 1997 nr. 219 om sykdommer og forgiftninger mv. som skal likestilles med yrkesskade (tilleggslisten) og nr. 220 om sykdommer, klimasykdommer og epidemiske sykdommer som skal likestilles med yrkesskade (den «egentlige» yrkessykdomslisten).

Tilleggslisten kom i stand for å tilfredsstille de formelle kravene til ILOs rekommandasjoner om yrkessykdom. Listens reelle innhold var allerede dekket gjennom de daværende forskrifter om yrkessykdommer. Listen medfører ingen utvidelse av de sykdommer som kan godkjennes i henhold til den «egentlige» yrkessykdomslisten. Listesykdommer omtales vanligvis som yrkessykdommer.

Etter folketrygdloven kan bare listesykdommer godkjennes som yrkessykdom. Yrkesskadeforsikringsloven viser til den samme listen over yrkessykdommer, se § 11 første ledd bokstav b. Her er det imidlertid unntaksregler i bestemmelsens bokstav c. Sykdommer som ikke står på listen kan godkjennes etter en individuell vurdering (sikkerhetsventil).

Fra 1. januar 2027 vil også folketrygdloven ha en sikkerhetsventil for sykdommer som ikke er tatt inn på listen, se punkt 2.

3.3 Ytelser – finansiering

Folketrygdens ordinære ytelser, folketrygdens særytelser ut over normale ytelsesnivåer og erstatning fra arbeidsgivers forsikringsselskap, er ment til sammen å sikre skadelidte full erstatning for det økonomiske tapet ved yrkesskader og yrkessykdommer. Med full erstatning menes 100 prosent dekning, et generelt erstatningsrettslig prinsipp.

Arbeidsgiver finansierer over yrkesskadeforsikringspremien utgiftene til yrkesskader og yrkessykdommer. Dette innbefatter administrasjon av ordningen, forsikringsselskapets erstatningsutbetalinger og folketrygdens ytelser.

Folketrygdens vesentligste utgifter dekkes via en refusjonsordning, som er en sjablong som virker slik at Arbeids- og velferdsdirektoratet får refundert 120 prosent av erstatningsbeløpet under yrkesskadeforsikringen som forsikringsselskapet utbetaler til

skadelidte. Både utbetalingen fra yrkesskedeforsikringen og samlet utbetaling fra folketrygden belastes dermed arbeidsgiver gjennom forsikringspremien.

4 Forslag til forskrift om et rådgivende yrkessykdomsutvalg

4.1 Utvalgets leder, medlemmer og varamedlemmer

Folketrygdloven § 13-4 femte ledd slår fast at departementet utnevner utvalgets leder, medlemmer og varamedlemmer. Det framgår av Prop. 134 L (2024–2025) at utvalget skal være partssammensatt.

Departementet foreslår at leder, medlemmer og varamedlemmer, etter mønster av det danske Erhvervssygdomsudvalget, bør utnevnes etter innstilling fra arbeidslivets parter, Legeforeningen og Arbeidstilsynet.

Forslaget innebærer at ett medlem utnevnes etter innstilling fra Legeforeningen, ett medlem etter innstilling fra Arbeidstilsynet, fire medlemmer etter innstilling fra Akademikerne, Landsorganisasjonen i Norge, Unio og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund.

Videre utnevnes fire medlemmer etter innstilling fra Arbeidsgiverforeningen Spekter, Hovedorganisasjonen Virke, Kommunesektorens organisasjon KS, og Næringslivets Hovedorganisasjon.

Medlemmer foreslått oppnevnt av Legeforeningen og Arbeidstilsynet, bør ha betydelig kompetanse på og innsikt i arbeidsmedisin, epidemiologi, yrkeshygiene eller lignende fagområder.

Departementet tilføyer at selv om utvalget skal være partssammensatt, kan partene selvsagt foreslå medlemmer med relevant fagbakgrunn for utvalgsarbeidet, så som blant annet advokater, leger eller yrkeshygienikere. Et faglig bredt sammensatt utvalg kan bidra til å sikre målrettede drøftinger og velbegrunnede forslag.

Det foreslås at utvalget utnevnes for tre år, men at gjenutnevning bør være mulig. Dersom leder, medlem eller varamedlem i løpet av treårsperioden går ut av utvalget, bør det utnevnes ny leder, nytt medlem eller nytt varamedlem for resten av perioden.

4.2 Om utvalget

4.2.1 Arbeidsoppgaver

Et yrkessykdomsutvalg innebærer jevnlig vurderinger av hvilke sykdommer som skal stå på listen, og en styrking av forskningen på området. Departementet legger også vekt på langsiktige effekter av eventuell økt forskning i typiske kvinneyrker, som kan gi større klarhet i sammenhengen mellom arbeid og sykdom. Etableringen av utvalget er derfor et riktig og nødvendig grep, også i et likestillingsperspektiv. Utvalgets hovedoppgave vil

være regelmessig å vurdere hvilke sykdommer som bør likestilles med yrkesskade og inkluderes på yrkessykdomslisten. I denne vurderingen skal utvalget redegjøre for hvilke momenter som taler for og imot. Det følger av lovens system at sykdommene må oppfylle de kriteriene som skal være styrende for inkludering av nye sykdommer, som gis i medhold av § 13-4 første ledd andre punktum. Utvalgets råd gis til departementet, som vurderer rådet og foretar konsekvensvurderinger før nye sykdommer eventuelt tas inn på listen. Utvalget bør også kunne gi råd om sykdommer som bør tas av listen.

Videre bør utvalget kunne sammenstille forskning på sykdommer i ulike yrker, så som muskel- og skjelettsykdommer i yrker dominert av kvinner, kreft i brann- og feieryrkene, og blant dem som jobber skift/turnus.

Utvalget bør i tillegg kunne ta initiativ til forskning på sammenhenger mellom yrkeseksponering og utvikling av sykdom, eksempelvis på sykdommer som nevnt ovenfor. Forskningen bør av hensyn til blant annet effektiv ressursutnyttelse likevel skje i samforstand med medisinske fagmiljøer, og koordineres med ev. pågående eller planlagt forskning. I Prop. 134 L (2024–2025) står det i punkt 3.5.2: *«Det er naturlig at utvalget samarbeider tett med det medisinske miljøet for å sikre tilstrekkelig faglig grunnlag for eventuelle forslag til endringer. Arbeids- og helserelatert forskning skjer i dag innen flere miljøer, hovedsakelig ved STAMI, ved de arbeidsmedisinske avdelingene og i regi av ulike programmer fra Norsk forskningsråd.»*

Av punkt 3.5.2 går det også fram at: *«Utvalget bør også gis anledning til å gi råd om forslaget til en ny yrkessykdomsliste som har vært på høring, før denne fastsettes.»*

Departementet foreslår at departementet og Arbeids- og velferdsetaten bør kunne innhente rådgivende uttalelser fra utvalget i ethvert spørsmål om yrkessykdom for øvrig.

Departementet gjør oppmerksom på at arbeidet vil være noe mer omfattende nå i oppstarten som følge av at det skal fastsettes en helt ny liste som skal gjelde fra 1. januar 2027 og virke sammen med sikkerhetsventilen. I tillegg skal utvalget behandle Stortingets anmodningsvedtak. Deretter vil det være snakk om mer regelmessige revisjoner.

4.2.2 Møter – møteledelse

Med tanke på effektiv ressursutnyttelse og saksbehandling, bør utvalget avholde møter så ofte leder anser at det er nødvendig, eller hvis minst tre medlemmer ber om det.

Likevel slik at det bør innkalles regelmessig til møter som behandler saker om å gi råd til departementet om sykdommer som kan tas inn på yrkessykdomslisten.

Uttrykket «regelmessig» er ment å bidra til en dynamisk prosess, slik at listen til enhver tid inneholder sykdommer som i henhold til den nyeste forskningen oppfyller kriteriene for å bli tatt inn.

Møtene bør ledes av utvalgets leder, og hvis leder ikke kan stille, av leders varamedlem.

For å sikre at utvalgsmedlemmene får tilstrekkelig tid til forberedelser, bør det innkalles til møter med minst åtte dages varsel. Møteagenda og materialet som er nødvendig for å få

sakene behandlet, sendes så vidt mulig ut sammen med møteinnkallelsen. Uansett bør dokumentene være tilgjengelig for medlemmene i møtet.

4.2.3 Beslutningsdyktighet

Beslutningsdyktighet er et juridisk uttrykk for det antallet personer som vanligvis må være til stede for at et kollektivt organ eller en forsamling skal kunne treffe vedtak.

Departementet foreslår at utvalget er beslutningsdyktig når leder og minst ett medlem utpekt av hver av arbeidstaker-/arbeidsgiverorganisasjonene, samt ett av øvrige medlemmer, er til stede.

4.2.4 Møtereferat og avstemning

Det bør utarbeides referat etter utvalgets møter. Av hensyn til notoritet og etterprøvbarhet, bør det framgå av referatet om utvalgets innstillinger og uttalelser er enstemmig.

Flertallsinnstillinger bør opplyse om hvilke organisasjoner eller myndigheter som er uenig med flertallet, og begrunnelsen for uenigheten.

4.2.5 Innkalling av rådgivere

Departementet foreslår at utvalget kan innkalle sakkyndige for å delta i møtet som rådgivere. Det kan eksempelvis være legespesialist med særlig kompetanse innenfor et relevant fagområde. Videre bør utvalgets leder kunne bestemme at ansatte i Arbeids- og velferdsetaten kan delta i møtet som rådgivere. Dette kan eksempelvis være jurister og/eller leger med en særskilt kompetanse i spørsmål om yrkessykdom.

4.2.6 Ivaretagelse av visse oppgaver

I enkelte tilfeller kan det være nødvendig med avklaringer og presiseringer i utvalgets råd til departementet etter at behandlingen avsluttet, men før departement har tatt sykdommen inn på listen. Utvalget bør kunne beslutte at leder eller sekretariat av effektivitetshensyn treffer avgjørelse i slike tilfeller. For øvrig vises det til punkt 4.2.2 første avsnitt.

4.2.7 Habilitet og taushetsplikt

Forvaltningsloven gjelder i utgangspunktet for offentlig oppnevnte utvalg, råd og andre organer som fatter enkeltvedtak eller forbereder slike saker for et forvaltningsorgan. Loven sikrer korrekt saksbehandling, habilitet og taushetsplikt når utvalget utøver offentlig myndighet på vegne av stat eller kommune.

Av informasjonshensyn bør forskriften likevel presisere at forvaltningslovens regler om habilitet og taushetsplikt gjelder for utvalgets leder, medlemmer og varamedlemmer så langt det passer.

4.2.8 Sekretariats- og arkivfunksjoner

Utvalget bør ha et sekretariat som bistår i arbeidet. Det vil si å forberede og delta i møter, skrive referat, sende ut informasjon og dokumenter til dem som er involvert i eller berørt av utvalgets arbeid, og holde kontakt med det medisinske fagmiljøet. Arbeids- og velferdsetaten har sagt seg villig til å ha sekretariats- og arkivfunksjonene.

4.3 Ikraftsettelse

Slik det allerede er redegjort for, vil en sentral oppgave for utvalget være å gi råd om forslaget til en ny yrkessykdomsliste før den settes i kraft. Departementet vil også be utvalget prioritere å vurdere anmodningsvedtakene som gjelder yrkessykdom, og særlig anmodningsvedtak 820 (hurtigspor), opp mot den nye listen. Som tidligere nevnt, skal den tre i kraft fra 1. januar 2027. Det innebærer at utvalget bør være operativt over sommeren. Forskriften bør derfor tre i kraft straks og med virkning fra og med 1. juli 2026.

5 Evaluering av utvalget

Et yrkessykdomsutvalg som skal gi råd til departementet om nye sykdommer som bør tas inn på yrkessykdomslisten, er en faglig og administrativ nyvinning. I høringen var det naturlig nok delte meninger, både om oppgaver og medlemmer. Flere støttet forslaget om partsrepresentasjon. Andre mente utvalgt burde settes sammen av fagekspertise, men at partene ev. kunne delta i en referansegruppe eller komme med synspunkter på ekspertenes forslag.

Departementet finner på denne bakgrunn at det kan være hensiktsmessig å evaluere yrkessykdomsutvalgets sammensetning og oppgaveløsning når det har virket noe tid, for eksempel etter to–tre år.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

Direktoratet har på usikkert grunnlag anslått at utgiftene til sekretariatsfunksjonen vil tilsvare til sammen et årsverk (drøyt 1,1 mill. kroner). De legger til grunn at dokumentene til utvalgsarbeidet kan lagres i de eksisterende arkivløsningene, slik at det ikke påløper merutgifter til arkivering.

Som vist til i avsnitt 3.3. finansieres yrkesskadeområdet av arbeidsgiverne, gjennom premier til den obligatoriske yrkesskadeforsikringsordningen. Forsikringspremien dekker både forsikringsutbetalingen til den yrkesskadde og folketrygdens utgifter via refusjonsordningen. Årlig refusjon ligger for tiden på om lag 800 mill. kroner. Utgiftene knyttet til yrkessykdomsutvalgets arbeid bør på samme måte finansieres av arbeidsgiverne. Dette inkluderer utgiftene for Arbeids- og velferdsdirektoratet knyttet til oppgaven som sekretariat.

Utgiftene til utvalget vil ligge innenfor 0,5 prosentpoeng av refusjonssatsen.

7 Utkast til forskrift om et rådgivende yrkessykdomsutvalg

Forskrift om et rådgivende yrkessykdomsutvalg

Hjemmel: Fastsatt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet x. juni 2025 med hjemmel i lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 13-4 femte ledd.

§ 1. Utvalgets leder, medlemmer og varamedlemmer

Departementet utnevner leder og dennes varamedlem.

Departementet utnevner medlemmer og deres varamedlemmer, således:

- 1) Ett medlem etter innstilling fra Legeforeningen.
- 2) Ett medlem etter innstilling fra Arbeidstilsynet.
- 3) Fire medlemmer etter innstilling fra Akademikerne, Landsorganisasjonen i Norge, Unio og Yrkesorganisasjonenes Sentralforbund.
- 4) Fire medlemmer etter innstilling fra Arbeidsgiverforeningen Spekter, Hovedorganisasjonen Virke, Kommunesektorens organisasjon KS, og Næringslivets Hovedorganisasjon.

Leder, medlemmer og deres varamedlemmer utnevnes for tre år. Første gang med virkning fra 1. juli 2026. Gjenutnevning kan skje.

Dersom leder, medlem eller varamedlem i løpet av treårsperioden går ut av utvalget, kan det utnevnes ny leder, nytt medlem eller nytt varamedlem for resten av perioden.

§ 2. Utvalgets oppgaver

Utvalget skal gi råd til departementet om hvilke sykdommer som oppfyller kriteriene for å tas inn i forskrift over sykdommer som skal likestilles med yrkesskade, gitt i medhold av folketrygdloven § 13-4 første ledd andre punktum (yrkessykdomslisten). Utvalget skal også gi råd til departementet om sykdommer som ikke oppfyller kriteriene og dermed kan tas av.

Utvalget kan sammenstille forskning om sammenheng mellom skadelig eksponering fra arbeidsmiljøet og utvikling av yrkessykdom, og ta initiativ til slik forskning. Forskningsinitiativ skal hensynta og koordineres med annen forskning på tilsvarende områder.

Departementet og Arbeids- og velferdsetaten kan innhente rådgivende uttalelser i ethvert spørsmål om yrkessykdom for øvrig.

§ 3. Utvalgets møter – møteledelse – sekretariat og arkiv

Utvalget avholder møter så ofte leder anser at det er nødvendig, eller hvis minst tre medlemmer ber om det.

Det innkalles regelmessig til møter som behandler saker etter § 2 første ledd første punktum.

Møtene ledes av leder, og i leders fravær av dennes varamedlem.

Utvalgets sekretariats- og arkivfunksjoner ivaretas av Arbeids- og velferdsetaten.

§ 4. Møteinnkallelse – saksdokumenter

Det innkalles til møter med minst åtte dages varsel.

Møtets dagsorden og materialet som er nødvendig for å få sakene behandlet, sendes så vidt mulig ut sammen med møteinnkallelsen.

I saker som behandles skal dokumentene være tilgjengelig for medlemmene i møtet.

§ 5. Beslutningsdyktighet

Utvalget er beslutningsdyktig når leder og minst ett medlem utpekt av hver av arbeidstaker-/arbeidsgiverorganisasjonene, samt ett av øvrige medlemmer, er til stede.

§ 6. Habilitet og taushetsplikt

Forvaltningslovens regler om habilitet og taushetsplikt gjelder for utvalgets leder, medlemmer og varamedlemmer så langt det passer.

§ 7. Møtereferat og avstemning

Det skal utarbeides referat etter utvalgets møter.

Av utvalgets innstillinger og uttalelser etter § 2 skal det framgå om utvalget er enstemmig. Flertallsinnstillinger skal opplyse om hvilke organisasjoner eller myndigheter som er uenig med flertallet og begrunnelsen for uenigheten.

§ 8. Innkalling av rådgivere

Utvalget kan innkalle sakkyndige for å delta i møtet som rådgivere. Leder kan bestemme at ansatte i Arbeids- og velferdsetaten kan delta i møtet som rådgivere.

§ 9. Ivaretagelse av visse oppgaver

Utvalget kan beslutte at leder eller sekretariat der det er nødvendig treffer avgjørelse i saker etter § 2 første punktum hvor utvalget har gitt råd til departementet, fram til tidspunktet departementet har tatt sykdommen inn i forskriften.

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft straks og med virkning fra og med 1. juli 2026.